Дзвони Лемківщини

№1 (67)
січень-лютий 2009 р.

Газета заснована
29 квітня 1994 року

ЧАСОПИС ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЛЕМКІВЩИНА»

ТОВАРИСТВУ «ЛЕМКІВЩИНА» В УКРАЇНІ - 20 років

Микола МУШИНКА – академік НАН України, м. Пряшів, Словаччина.

У 1944-46 роках із Польщі було депортовано кілька сотень тисяч лемків в Україну, головним чином у села Західної України, що були тоді заселені поляками (польська держава забрала населення польської національності в Польщу). Проте багато лемків опинилося і на шахтах Донбасу, заводах Луганська та в інших куточках України.

Умови їх життя були дуже важкі, однак надії на повернення додому не було. На нових місцях їх примусових поселень лемки жили в розпорошенні, обречені на асиміляцію з місцевою людністю. Лише 8 липня 1988 року радянська влада дозволила лемкам Львова (де було згромаджено основне ядро лемківської інтелігенції) заснувати культурно-громадське товариство «Лемківщина», яке згодом перетворилося у Всеукраїнське товариство з такою ж назвою. Сьогодні це товариство має свої організації в обласних та районних центрах (Тернополі, Івано-Франківську, Дрогобичі, Самборі, Ужгороді, Луганську, Одесі), а також на Полтавщині, Миколаївщині та інших місцевостях.

12-14 січня ц. р. у м. Львові відбулося святкування 20-річчя заснування Львівської

«Вертеп». Львів, 12.01.2009 р.

Вітає акад. М. Мушинка.
Зліва - доц. В. Ропецький. 12.01.2009 р.

Міжнародна конференція

Наступного дня в Палаці Потоцьких відбулася Міжнародна науково-практична конференція *«Товариство «Лемківщина» в орбіті українського суспільства»*, на якій з доповідями виступило чотирнадцять доповідачів. Про історичні [illegible] товариства «Холмщина», «Надсяння» та «Любачівщина».

2. *Давня Україна-Русь V-X ст.* (Масштаб 1:6 000 000; розміри 60х42 см; автор С. Семенюк). Ця карта, на превеликий жаль, побудована не на історичних джерелах, а на [illegible] Лемківщину (включаючи Пряшівщину), Надсяння, Закарпаття та Буковину.

Засідання Президії СФУЛО

Після завершення наукової конференції відбулося засідання Президії Світової Феде-

районних центрах (Тернополі, Івано-Франківську, Дрогобичі, Самборі, Ужгороді, Луганську, Одесі), а також на Полтавщині, Миколаївщині та інших місцевостях.

12-14 січня ц. р. у м. Львові відбулося святкування 20-річчя заснування Львівської обласної організації товариства «Лемківщина». В урочистостях брали участь, окрім представників лемківських організацій з України (навіть далекого Луганська), і гості із Польщі, Сербії та Словаччини.

Лемківська Велія

Урочистості розпочалися «Лемківською Велією». Увечері, 12 січня понад 350 лемків Львова й околиць разом із цілими сім'ями зібралися у великій салі кафе Львівської політехніки, щоб пригадати стародавні лемківські різдвяні традиції. Кожна сім'я принесла зі собою «мериньдю», що складалася з різдвяних страв, які поставили на столи. Була тут і мачанка, і киселиця, і бобальки, і риба, і калачі різних сортів, часник і мед, ще й ковбаса, шинка та різноманітні сучасні страви. Якби так порахувати, то тих страв було не сім, дев'ять чи дванадцять (як рекомендує традиція), а кілька десятків. Не бракувало ні палінки (горілки), ні вина. На кожному столі була запалена свічка.

Голова Світової Федерації українських лемківських об'єднань, організатор «Велії» Володимир Ропецький, відкриваючи свято, розповів про традиційні різдвяні звичаї лемків. Його слова унаочнив колядками та щедрівками хор «Лемковина» зі Львова. Перед Святвечором всі ми помолились «Отче наш», «Богородице Діво», а священик о. Михайло Бігун поблагословив «яствіє і питіє сіє». Староста Святкової вечері по черзі надавав слово гостям цієї небуденної «велії» та краянам. Старші лемки у розповідях пригадували Різдво у своїх хатинках під солом'яними стріхами в горах, молодші, народжені вже на «нових землях», говорили про зберігання різдвяних звичаїв їхніми дідами й батьками. І ті, і інші шкодували, що ці чудові традиції сьогодні вже виходять із вжитку, і висловлювали вдячність за організацію такої зустрічі, що таким способом лемки вже сьомий рік поспіль пригадують свої давні звичаї. Багато виступів завершувалося різдвяним вінчуванням.

Прекрасним збагаченням Велії було традиційне народне різдвяне дійство *«Лемківський Вертеп»* у виконанні хлопців і дівчат зі Львова, яких підготувала Ліля Плахтій. Були тут не тільки пастирі, три царі, ангел, а й чорт, жид Мошко та інші дійові особи. Всі одягнені в чудових строях. Монологи виконавців чергувалися з колядками. Все це створювало живу, неймовірно емоційну картину.

Міжнародна конференція

Наступного дня в Палаці Потоцьких відбулася Міжнародна науково-практична конференція *«Товариство «Лемківщина» в орбіті українського суспільства»*, на якій з доповідями виступило чотирнадцять доповідачів. Про історію створення та окремі аспекти її діяльності говорили його засновники та чільні представники: Іван Омелянович Щерба, Іван Красовський, Олександр Венгринович, Степан Чабан та Володимир Ропецький. Галина Щерба ознайомила присутніх із результатами соціологічного опитування лемків щодо збереження їх національної ідентичності. Марта Капраль розповіла про освітньо-культурне життя лемків. Степан Кищак – про мистецтво різьби на Лемківщині. Ярослав Бодак – про лемківські трудові пісні-діалоги. Софія Федина свою доповідь *«Лемківська ватра в орбіті українського суспільства»* ілюструвала зворушливими піснями у власному виконанні. Ліля Плахтій розповіла про діяльність молоді в товаристві «Лемківщина», а о. Мирон Михайлишин висвітлив причини схизми і створення апостольської адміністрації на Лемківщині. Богдан Гук поінформував учасників про нові документи, пов'язані з депортацією лемків із рідних земель. Автор цих рядків говорив про культуру русинів-українців Словаччини в контексті Європейського Союзу. Наприкінці конференції він представив її учасникам дві свої книжки, видані 2008 року в Пряшеві: *«Листування Івана Зілинського з Іваном Панькевичем»* та *«Муза і стетоскоп»* - вірші і прозу Михайла Качалуби.

Презентація карт

У рамках конференції було презентовано три карти:

1. *Територія розселення українців у межах сучасної Польщі на середину XX ст.* (Масштаб 1:325 000; розміри 140x110 см; автор С. Ямелинець). На карті зазначено кожне село Лемківщини, Холмщини, Підляшшя та Посяння, з якого було депортовано українське населення, причому графічно зазначені (різними кольорами) села *з українським населенням, з переважаючим українським населенням, із приблизно рівною кількістю українського та польського населення, з переважаючим польським населенням і з польським населенням.* Білим кольором означені села, в яких дані про склад населення відсутні. Тут же наведено і села Словаччини, в яких живуть русини-українці. З лівого боку цієї великої стінної карти поміщено дев'ять менших карт-врізок, на яких закреслено території розселення українців від XIV до XX ст. Ця цінна карта створена за ініціативи товариства «Лемківщина» та СФУЛО при ідейній підтримці товариства «Холмщина», «Надсяння» та «Любачівщина».

2. *Давня Україна-Русь V-X ст.* (Масштаб 1:6 000 000; розміри 60x42 см; автор С. Семенюк). Ця карта, на превеликий жаль, побудована не на історичних джерелах, а на фантазії автора. Територія Київської Русі в V-X ст., на його думку, охоплювала не лише сучасні українські землі, але й Росію по Онезьке озеро на півночі, Польщу, Чехію і Словаччину на заході (Велика Хорватія) та Угорщину, Румунію і Молдову на півдні. В списку використаної літератури автор наводить 20 праць (між ними пряшівський «Краєзнавчий словник», нью-йорську «Лемківщину», Slovnik Я. Кузміка. – 1983 та інші). У жодній з них і в помині немає підтвердження фантастичних «теорій» С. Семенюка. Шкода, що видавець карти Благодійний фонд «Україна-Русь» (голова Ростислав Новоженець), видаючи таку карту, не проконсультувався з істориками.

3. *Західно-Українська Народна Республіка* (автор І. Ровенчак; розміри 30x40 см). І цю карту видав Благодійний фонд «Україна-Русь». В ній територія ЗУНР розподілена на дві частини: *території, на яких Українською Народною Радою було проголошено ЗУНР та території на яких влада ЗУНР була недовготривалою.* До других залучено всю Лемківщину (включаючи Пряшівщину), Надсяння, Закарпаття та Буковину.

Засідання Президії СФУЛО

Після завершення наукової конференції відбулося засідання Президії Світової Федерації українських лемківських об'єднань, присвячене оцінці діяльності цієї найвищої лемківської організації за 2008 рік та накресленню плану діяльності на цей рік. Товариство «Лемківщина» і в 2009 році буде до магатися консолідації наших людей, полагодження кривд, спричинених лемкам депортацією. Центральною акцією на культурному полі повинно стати святкування 100-річчя з дня народження Б.-І. Антонича. Наголошувалося на потребі підготувати до друку репрезентативну публікацію про історію і культуру лемків. «Кошти для видання такої публікації вже забезпечені, чекаємо на рукопис» – заявив ініціатор проекту В. Ардан.

Богослужіння у Лемківській церкві

У середу 14 січня в Лемківській церкві у Шевченківському гаю відбулася урочиста Служба Божа, яку правили чотири священики. Між ними був і військовий капелян з Жешова, що у Польщі, о. Мирон Михайлишин, прозваний за його незвичайну рухли-

Продовження на с. 2.

В. Ропецький, О. Венгринович, М. Мушинка.
Львів, 12.01.2009 р.

Люба Проць, м. Львів

ЛЕМКІВЩИНІ

Присвячено 20-літтю утворення товариства «Лемківщина»

Коханий край: блакитні ріки,
Ліси зелені, отча хата.
На серці вузликом навіки –
Земля ця і гора Хрещата.

Дунаєць синій кличе-манить,
І Віслок аж до Сяну плине...
Нема болючішої рани,
Аніж утрата Батьківщини.

Та є наш рід! І хоч несила
З літами нам сюди вертатись,
Там ненька на руках носила,
Там стежечка біжить до хати.

Колише вітер саду віти,
І соло голуба гортанне.
Та хоч світами наші діти,
А слід у часі не розтане.

Ти в серці лишишся навіки,
Кує й кує тобі зозуля.
О Лемківщино! Часу ріки
Тебе вовіки не замулять!

ТОВАРИСТВУ «ЛЕМКІВЩИНА» В УКРАЇНІ - 20 років

Закінчення.

Фото І. Дуди.

Виступає І. Красовський. 13.01.2009 р.

Служба Божа у Лемківській церкві. 14.01.2009 р. Отці-мітрати о. М. Залєський (Івано-Франківськ), о. А. Дуда (Монастириськ), о. М. Бігун (Калуш), о. М. Михайлишин (Польща).

вість «Шумахаром у рясі». І на цей раз – у неділю він ще правив Службу Божу в Тарнові, в понеділок побував у Краснобридському монастирі біля Меджилабірців на Пряшів-щині, а у середу був вже у Львові. Відправу у Лемківській церкві супроводив церковний хор під керівництвом 80-річного Івана Кушніра. Кожен із отців духовних виступив з короткою проповіддю. *«Ми дякуємо Богу, що вже двадцять років можемо гуртуватися в рідному товаристві, плекати рідну мову і культуру, і хоча би час від часу їздити на рідні землі, щоб поклонитися пам'яті наших предків»*, – сказав настоятель храму о. Анатолій Дуда із Монастириськ.

Святковий концерт

Кульмінацією святкування 20-ліття «Лем-

від Міністерства культури і туризму виголосила заступник міністра Ольга Бенч частково її рідною лемківською говіркою. Після неї вітальні промови виголосили представники області та міста Львова. Голова товариства «Лемківщина» в столиці Києві Ніна Байко замість привітання заспівала лемківську народну пісню.

Після офіційної частини перед заповненим театральним залом полилася майже тригодинна програма лемківських пісень, танців, музики та художнього слова. Зворушливою була літературна композиція Б. Пастуха *«Лемкиня народила дитину»*. З хорів найбільших оплесків отримала львівська «Лемковина» та хор «Радоцина» з Пустомит. Танці у виконані молодіжного колективу при палаці ім. Гната Хоткевича у Львові оживили кон-

Програма була насиченою і мала сильну динаміку. В ній не було «глухих» місць. Кожен виконавець вклав максимум у свій виступ. Урочистий концерт завершився колядкою «Бог предвічний» у виконані об'єднаних хорів. До співу залучилися усі присутні в залі.

На завершення свята голова СФУЛО подякував гостям та лемківській спільноті, творчим колективам, що брали участь у концертній програмі, своїм помічникам по організації святкування, численним спонсорам, без яких триденне свято товариства «Лемківщина» не було б таким урочистим. Концерт, режисером якого був Роман Береза, став достойним завершенням святкування 20-ліття Львівської обласної організації товариства «Лемківщина», яке останні 10 років очолює Володимир Ропецький.

Після концерту відбулася урочиста «ро-

І хоча би час від часу їздити на рідні землі, щоб поклонитися пам'яті наших предків», – сказав настоятель храму о. Анатолій Дуда із Монастириськ.

Святковий концерт

Кульмінацією святкування 20-ліття «Лемківщини» був величавий концерт у Львівському Національному Академічному театрі опери та балету ім. Соломії Крушельницької, який відкрили голова СФУЛО Володимир Ропецький та голова ВУТ «Лемківщина» Олександр Венгринович. Концерт поблагословив архієпископ Ігор Возняк та о. Роман Шафран.

На самому початку хор «Лемковина» проспівав Державний Гімн України та неофіційний гімн Лемківщини – «Гори наші». Вітання

вою була літературна композиція В. Пастуха *«Лемкиня народила дитину»*. З хорів найбільших оплесків отримала львівська «Лемковина» та хор «Радоцина» з Пустомит. Танці у виконані молодіжного колективу при палаці ім. Гната Хоткевича у Львові оживили концертну програму. Значне місце в репертуарі займали колядки і щедрівки. Співачка Софія Федина з великим відчуттям заспівала повстанську пісню *«Ллється пісня боревісна по Лемківщині»*. Сольні пісні, переважно лемківські, проспівали майже десять солістів зі Львова, Тернополя, Калуша та інших міст. Ліля Плахтій полонила публіку власним твором про депортацію лемків із рідних земель. Самодіяльна поетеса Анна Щерба на цю ж тему проспівала унікальну власну баладу.

«Лемківщина» не було б таким урочистим. Концерт, режисером якого був Роман Береза, став достойним завершенням святкування 20-ліття Львівської обласної організації товариства «Лемківщина», яке останні 10 років очолює Володимир Ропецький.

Після концерту відбулася урочиста «робоча зустріч» організаторів, учасників та гостей святкування в ресторані «Гуцульський двір», яка тривала до пізньої ночі.

Учасники цієї знаменної зустрічі роз'їхались по своїх домівках, приємно розчулені з побаченого і почутого, збагачені новинами та цікавою інформацією, напоєні прадідівським піднесеним духом, повні натхнення та різноманітних ідей, що втілюватимуть у своєму житті, науковій чи громадській праці, адже лемки відроджуються, гуртуються і заявляють світовій спільноті про себе на весь голос: «Лемки жиют, Лемки сут».

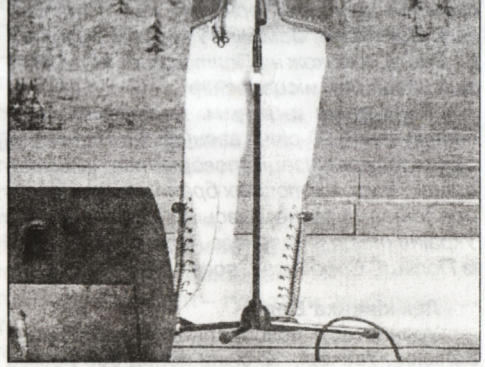

Виступає голова СФУЛО доц. В. Ропецький. 14.01.2009 р.

Учасники Міжнародної наукової конференції. Львів, Палац Потоцьких. 13.01.2009 р.

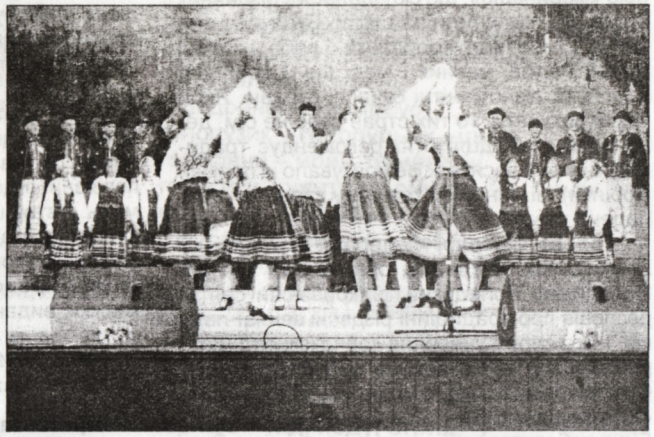

Виступає народний ансамбль «Лемковина». Львів, Оперний театр. 14.01.2009 р.

ВИСТУП Олександра ВЕНГРИНОВИЧА на засіданні «круглого столу»

Київ, 28.11.2008 р.

Закінчення. Поч. в №5 (66).

Відомо, що на території сучасної України існувала держава білих хорватів. Стільське городище IX-XI ст. в Миколаївському районі Львівської обл. було столицею білих хорватів, у якому проживало біля 100 тис. жителів. Все це спонукає до подальшого створення історії етногруп України. Завоювання Київською Руссю цих територій змусило частину білих хорватів відступити на територію сучасної Хорватії, в Далмацію.

Недавно наша делегація побувала у цій країні і ми наочно побачили подібність церков. Своєрідність дерев'яної лемківської трьохступеневої церкви відома. У більших випадків, вони зустрічаються там, де проживали лемки, тобто в Польщі, Словаччині та Закарпатті. На наш подив церкви в Далмації подібні до лемківських, тільки вони збудовані з каменю.

Подібність в елементах одягу і мови додали нам роздумів про зв'язки наших культур через віки, про велику історію та культурну спадщину українського народу.

Сьогодні дуже «мусується» слово «русин» на політичному та побутовому рівні. Це нас турбує. Лемки, бойки і гуцули є також русинами, тим більше, що в Закарпатті ці етногрупи складають переважну частину населення.

Дивно чути, що представник Закарпатської ОДА, мадяр за національністю, виступає за підтримку «русинів» в області, а дехто – надати їм культурну автономію і навіть статус етнографічної групи українського народу.

Як же лемки, бойки і гуцули можуть бути одночасно представниками двох етногруп. Створення етногрупи «русинів» – це пряма загроза самобутності лемків, бойків і гуцулів та їх культурі. Сьогодні в Закарпатті залишилися десятки лемківських церков 17-19 ст. Логічно виникає питання: хто там жив? Чия це культура?

Наше Товариство засуджує «політичне русинство» в Закарпатті, роздмухане проф. Магочі та о. Сидором, і підтримане сьогоднішніми політиками на високому рівні.

Знаючи історію назви «русин», вони навмисне, за вказівкою інших держав, у важкий час для України, роздмухують сепаратизм. Як назвати фінансову підтримку конгресу, виділення офісів, підтримки обласною радою діяльності «русинів» за згодою Києва?

Слово «русич», «русин», «руснак», «українець» – це тотожні історичні самоназви нашого народу.

За часів Австро-Угорщини та Польщі населення Лемківщини, Холмщини, Бойківщини, Гуцульщини, що входили до Галичини, Закарпаття та Волині називалися «русинами», а потім і українцями. За часів Гетьманщини вживалася назва «русини», як історична назва населення України. Богдан Хмельницький звертався до кримського хана про звільнення рядових полонених: «Вони русини, і я їх заберу до свого війська».

Але, на мою думку, багато б змінилося, якби ми назвали свою Державу – «Україна-Русь».

Ми, лемки-русини-українці вимагаємо від влади і звертаємося допомогти нам у збереженні лемків – етнографічної групи українського народу та їх культуру, які стоять сьогодні на межі зникнення, створити реальну Державну програму для їх підтримки.

Хочу подякувати Голові Державного Комітету у справах національних меншин та релігій професору О. Сагану, директору департаменту Т. Пилипенко за допомогу Всеукраїнському Товариству «Лемківщина» у виконанні статутної діяльності.

Ювілейне засідання Колегії у Чорткові зібрало лемківських активістів із трьох областей Галичини. 22 лютого чортківські лемкині у народних строях і голова районного товариства Марія Бабічук хлібом-сіллю зустрічали гостей з Тернополя – О. Венгриновича, доц. І. Дуду, Л. Квасницю, В. Прокоп'яка, П. Трач. Делегація зі Львова була найбільш представницькою – доц. В. Ропецький, П. Гандяк, С. Майкович, Л. Плахтій, М. Секела, В. Ардан, Ю. Френчко, Я. Швягла, проф. І. Щерба, Р. Солтисяк, Ю. Гонек, І. Радь, А. Петришак. Івано-Франківськ представляли доц. С. Криницький, О. Данилів, І. Фігель, Ю. Марканич.

Перед початком засідання гості поклали кошик із квітами до пам'ятника депортованим лемкам у сквері навпроти «Лемківської світлиці», запалили свічки і поклонилися тим, хто відійшов у вічність.

Відтак у світлиці під годинниковою вежею відбулося засідання, в якому також взяли участь члени правління місцевої організації «Лемківщини». З інформацією про діяльність товариства від листопада 2008-го до січня 2009 року виступили голови обласних організацій Олександр Венгринович, Володимир Ропецький і Степан Криницький. Серед заходів – «круглий стіл» у Києві. Прийнята і опублікована заява про сепаратистські дії русинів у Закарпатті. На найвищому рівні у Львові проведене відзначення 20-річчя від часу заснування «Лемківщини». У Тернополі відбувся традиційний «Лемківський Йордан». Занепокоєння викликало утворення нової політичної партії «Велика Україна», в керівництво якої увійшли лемки, без погодження з товариством «Лемківщина».

Голова СФУЛО доц. Володимир Ропецький інформував, що в Сербії у червні заплановане засідання Президії, а в Хорватії – наукова конференція з участю товариства «Бойківщина». У Львові працює оргкомітет з відзначення 100-річчя поета Б. І. Антонича.

Зустріч біля «Лемківської світлиці».

На засіданні. Чортків, 22.02.2009 р.

25-те ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ ВУТЛ

Доц. Степан Криницький повідомив про проблеми підготовки V з'їзду ВУТЛ у жовтні ц. р., зупинився на організаційно-технічних питаннях.

Голова Фундації дослідження Лемківщини Петро Гандяк доповів про підготовку до Великодної виставки-конкурсу лемківської писанки у Львові, яка планується на 3-5 квітня. У конкурсі візьмуть участь біля 20 майстрів писанкарства. Разом із Ольгою Кровицькою – редактором «Лемківського Календаря», підготовлений список львівських науковців-лемків, проведено організаційне засідання.

З пропозиціями про використання бюджетних коштів на 2009-10 роки виступив проф. Іван Щерба. Він просив виділити кошти на видання книжки про село Мшана (автор М. Вавричин). Також наголосив, що треба уважно ставитися до підготовки і проведення наукових конференцій, які мають бути «українськими».

Ліля Плахтій – член правління Львівської обласної організації, інформувала про порядок оформлення віз для лемків. Володимир Ардан зі Львова – член колегії ВУТЛ, повідомив про видання мап Лемківщини і Закерзоння, подарував примірники товариствам у Чорткові, Тернополі та Івано-Франківську. Засідання проходило в діловій обстановці, засвідчило єдність і демократичність поглядів її учасників.

Наприкінці зустрічі голова ВУТЛ Олександр Венгринович вручив Грамоти Державного Комітету в справах національностей та міґрації М. Бабічук, М. Гарбері, І. Ольшаківському (Чортків) і В.Прокоп'яку (Тернопіль).

Колегія ВУТЛ у Чорткові була поєднана зі традиційним святом «Лемківске Пущаня», яке щороку перед Великим Постом проводять чортківці у своїй світлиці. Лемки просили один в одного прощення за взаємні провини, забавлялися і веселилися. Перед присутніми виступали солістки районного Будинку культури, танцюристи народного ансамблю танцю «Чайка», колективи лемківської пісні – «Любисток» з Ягільниці, "Потічок" із Нагірянки, «Горлиця» з Пастушого. Святкову програму по-лемківськи вів Степан Бубернак. Весь вечір запально грали і співали брати Микола і Ярослав Гарбери.

Ігор ГАНЧОВА.

Анна ЛИМИЧ, м. Рівне.

ДОРОГА ДО ЕЛЕМА

Продовження. Поч. у №5 (66)

Лимичі – сини Елема

Сьогодні населення Поліци проживає у 21 населеному пункті. А ми вирушаємо у Горню Поліцу. І знову на нас очікує диво! Тут, у селі Моліва, що в місцевості Сріяне, знаходиться церква Успенія Пресвятої Богородиці. А близько церкви стоїть кам'яна гробниця Елема – сина хорватського короля Мирослава! Більше тисячі років

Поселення створювалися навколо фортець на морському березі, які у неспокійні часи 14 століття, і особливо коли над усім краєм нависла турецька загроза, повинні були охороняти помістя з населенням, обробляти поля. Саме під час перших вторгнень турків у цей регіон жителі змушені були покидати свої села, розташовані по схилах гір, і поселятися навколо фортець.

Сьогодні ж фортеця Кліс не є такою ж неприступною, як колись. І особливо – для Лимичів! Її

Лемківський календар на 2009 рік

Напередодні 2009 року побачило світ нове видання лемківського календаря. У цьому альманаху вміщено багато матеріалів про життя і діяльність великого лемка, одного з найвидатніших українських поетів XX століття Богдана-Ігоря Антонича, поезії Б. Стельмаха, Л. Смереканич, І. Мальковича, І. Калинця, Я. Павличко, В. Хомика, а також роздуми про поета та його долю Д. Павличка, І. Красовського, М. Ільницького, М. Колесси, М. Рудницького.

Рясно всіяна матеріалами про уродинників рубрика «Вітаємо ювілярів». 2009 рік – це рік ювілейний для П. Когута, Д. Байко, А. Сухорського, В. Ардана, П. Краківського, В. Драня, О. Венгриновича, Я. Швягли, М. Крупи, А. Тавпаша, М. Шпака, І. Кушніра, З. Буця, П. Антоніва, В. Байси, В. Максимовича, П. Гандяка, С. Миронченко, І. Русиняка, М. Михайлишина, А. Шпак, Л. Смереканич – великих патріотів Лемківщини, сподвижників лемківської культури.

Сьогодні населення Поліци проживає у 21 населеному пункті. А ми вирушаємо у Горню Поліцу. І знову на нас очікує диво! Тут, у селі Моліва, що в місцевості Сріяне, знаходиться церква Успенія Пресвятої Богородиці. А близько церкви стоїть кам'яна гробниця Елема – сина хорватського короля Мирослава! Більше тисячі років зберігається тут прах людини, ім'я якої дало прізвище Лимич. В історії Поліци з'явився ще один вагомий і незаперечний доказ існування цієї видатної для Лимичів людини…

Місцеві жителі розповідають, що саркофаг Елема (X ст.) віками був закритий від ока людського, так як стояв вмурований у стіну церкви, і лише кришка гробниці знаходилася на рівні землі. Коли ж три роки тому церкву вирішили реставрувати, то несподівано для себе виявили цей дорогоцінний пам'ятник поліцької історії та виставити його біля церкви. Нині саркофаг Елема міститься на трикутному газоні зеленої трави поблизу двох невисоких хрестів, де були поховані такі ж видатні особи. Склалося враження, що саме до нашого приїзду, королевич Елем висловив бажання бути поміченим.

Минаючи саркофаг, кожний із нинішніх Лимичів, один за одним, доторкнувся рукою до його віковічної кам'яної колиски, як би вітаючись із шанованим предком через цілий міленіум – 1000 років! А щоб іще більше наблизитися до Елема, Лимичі здійснили ритуал – покладання землі з України, привезеної у чотирьох амфорах: з колишнього села Лікоть (Галичина), села Гарячківка (Поділля), міста Рівне (Волинь) та городища Стільське. Її поклали на чотирьох кутках гробниці.

Цей ритуал був доповнений духовним і магічним актом – глава роду Андрій Лимич, вигукуючи та повторюючи ім'я «Елем!», поєднав у одне ціле дух минулого і сучасного – засновника роду та його теперішніх нащадків. На прощання саркофаг Елема накрили плащаницею-прапором роду Лимич, залишивши навколо його могили запалені лампадки.

На честь такої неординарної події в церкві Успенія Пресвятої Богородиці відбулася свята меса, а місцевий священик за католицьким звичаєм здійснив лемкам з України обряд причастя. Паломництво до гробу Елема відбулося!

Фортеця Кліс – ключ Далмації

Наступною ланкою нашого перебування у Далмації стала легендарна фортеця Кліс. І донині, відколи її в 1537 році після довготривалої облоги турків залишили поліцькі Лимичі, знаходиться на висоті 340 м над рівнем моря. Із грецької «клеіса» – означає ключ – тобто ключ Далмації. Вона – це передмістя Спліта, чиї «гірські ворота» захищалися потужною середньовіковою фортецею Кліс.

Здавалося б, безперервний міський простір Спліта простягнувся на неосяжну територію, починаючи від Тригора на заході і закінчуючи на сході Омішем, який вмістився при самому впадінні ріки Цетіни в море.

З материка весь цей регіон закривають високі гірські пасма Козьяка і Мосора. Між ними врізалася глибока ущелина Кліс, через яку з давніх-давен караванні шляхи зв'язували з материком приморські краї.

турецька загроза, повинні були охороняти помістя з населенням, обробляти поля. Саме під час перших вторгнень турків у цей регіон жителі змушені були покидати свої села, розташовані по схилах гір, і поселятися навколо фортець.

Сьогодні ж фортеця Кліс не є такою ж неприступною, як колись. І особливо – для Лимичів! Її «підкорення» відбулося, можна сказати, красиво і блискавично.

Десятки прапорів, що святково здіймалися вгору і розвивалися на вітрі, прикрашали колону лемків Лимичів. І навіть здалеку було помітно, як помалу піднімаючись горою до фортеці, ніби різнокольоровим струмочком, але вгору, течуть і течуть люди. Перших уже вітав за руку при вході в браму глава роду і мер міста, а приостанні лише дивилися на дивовижну височінь цієї захоплюючої погляд і серце монументальної споруди. І коли зібралися всі, Андрій Лимич у мегафон повідомляє, що лемки Лимичі повернули свою фортецю без бою!

Поруч із державним хорватським, святково й урочисто затріпотів над фортецею й родинний прапор Лимичів! Його, якщо серйозно, то й ризикуючи життям, прив'язують Роман і Віталій Лимичі із села Переможне Львівської області. Тепер воістину фортеця Кліс – наша! Землю з її пошкоджених війнами і часом мурів беремо додому – у нас теж є, де її покласти…

Музей історії роду Лимич

Тут варто сказати, що, готуючись до поїздки, було оголошено про збір експонатів для Музею історії роду Лимич у Хорватії. Їх здача відбулася при реєстрації в Миколаєві. У найбільший по величині антикварний експонат, скриню батьків Андрія Лимича, поскладали багато речей, придатних до такої високої цілі.

Нині ж, 3-го жовтня, вирушаємо з Подстрани і, після кількох годин дороги з надзвичайно привабливими краєвидами, зупиняємося у місцевості Гата. Це – Середня Поліца. Тут, у селі Кувачі, нас уже очікували. Поруч із приміщенням Музею історії Поліци – церква св. Ціпріяна, празниково співають дзвони. Виходимо з автобусів, стаємо колом.

Повноважний посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський, глава роду Андрій Лимич розпочинають урочисте відкриття меморіальної таблиці з таким написом: «1 жовтня 2008 року. На честь Міжнародної родинної зустрічі нащадків королевича Елема і символічного повернення в Поліцу давнього роду Лимич через п'ять століть». Звертаючись до присутніх і безпосередньо до роду Лимичів, Маркіян Лубківський зізнається, що на такій події він присутній уперше в житті: «Мені навіть важко передати словами, яке величезне значення має ваш приїзд для відносин між двома державами. Однозначно ця подія увійде в історію як славний чин славного роду Лимичів, які через століття повернулися на землю своїх предків. Я сьогодні схиляюся перед вашою ініціативою, перед вашою самопожертвою, перед вашим бажанням побачити землю своїх попередників. Рід Лимичів – це невід'ємна складова народу, який проживає в Хорватії, народу, який живе в Україні, різних народів, які сьогодні живуть на всіх просторах, з яких приїхали нині».

Далі буде.

найвидатніших українських поетів XX століття Богдана-Ігоря Антонича, поезії Б. Стельмаха, Л. Смереканич, І. Мальковича, І. Калинця, Я. Павличко, В. Хомика, а також роздуми про поета та його долю Д. Павличка, І. Красовського, М. Ільницького, М. Колесси, М. Рудницького.

Традиційно у ньому подаються церковний та історичний календарі, а також цікаву інформацію містять рубрики: «Дорогами історії», «Пам'ять дбає про нас», «День за днем», «Культура. Мистецтво». Зокрема, у першій рубриці «Дорогами історії» вміщено статтю Ю. Бескида про княжий город Лесько. Про українського філолога Івана Панькевича згадує у науковій розвідці Н. Хобзей. Загальні відомості про лемків Закарпаття подає стаття І. Красовського, а про деякі аспекти розвитку шкільництва на Лемківщині – стаття І. Щерби «Про педагогічну діяльність Василя Гірного на Лемківщині в 1939-1941 роках». Багато маловідомих історичних фактів, пов'язаних з розвитком української культури другої половини XIX століття висвітлено у статті М. Старчак-Вавричин «Професорська і громадська діяльність Олексія Торонського».

На нашу думку, читачі зможуть також відчути подих лемківської землі у кількох спогадах, вміщених у рубриці «Пам'ять дбає про нас». Тут стисло змальовані долі Івана Брика, Івана Зілинського, Петра Смереканича, Івана Лика, Михайла Романишина. Своїми спминами про далеке і близьке минуле діляться з читачами М. Шлянта, Р. Яців, В. Шелепець, І. Сенько.

Про деякі минулорічні події – свята, виставки, подорожі, екскурсії – подано дописи у рубриці «День за днем».

Драня, О. Венгриновича, Я. Швягли, М. Крупи, А. Тавпаша, М. Шпака, І. Кушніра, З. Буця, П. Антоніва, В. Байси, В. Максимовича, П. Гандяка, С. Миронченко, І. Русиняка, М. Михайлишина, А. Шпак, Л. Смереканич – великих патріотів Лемківщини, сподвижників лемківської культури.

Сучасний культурний вимір неможливий без осмислення своєї спадщини. Адже культура живиться традиціями, обрядами рідного народу, тому її популяризація – дуже важлива справа. Власне такі матеріали знаходимо у рубриці «Культура. Мистецтво». Це «Пісні чарівного краю Лемківщини (до 40-річчя заснування хорової капели «Лемковина»), стаття О. Кровицької про постановку «Лемківського весілля у Шевченківському гаю», а також дописи про музичну спадщину Івана Майчика, про лемківські вечори у львівських школах.

Кожен лемківський календар містить також поетичні сторінки. У цьому календарі натрапляємо на поезію Б. Завідняка, оповідання М. Головатого і цікаві легенди записані М. Горбаль.

Наприкінці альманаху подано стисло про книжкові новинки, а також запроваджено нову рубрику «Наша кухня».

Гарним додатком до «Лемківського календаря – 2009» став дитячий альманах «Лемчатко». Тут вміщено розповідь про Б.-І. Антонича, дитячі вірші, ігри, примовки, а також казки і легенди. Альманах проілюстрований дитячими малюнками. Надіємося, що в майбутньому «Лемчатко» стане ще цікавішим та яскравішим.

Ольга КРОВИЦЬКА,
м. Львів.

ПОДЯКА ВІД РОДИНИ

20 лютого 2009 р. минає рік від дня смерті нашої сестри-кузини Жанет Фучило, яка народилася 9 червня 1942 р. в США у родині лемків-еміґрантів Семена Фучила зі с. Воля Нижня і Марії Цюпашко зі с. Черемха, п-т Сянік.

Жанет часто відвідувала Польщу та Україну, любила лемківську культуру. Вона керувала жіночим ансамблем «Карпати», виступала з ним у різних містах України, в т. ч. у Тернополі. Пісня «Гори наші», у їх виконанні, розчулила до сліз не одну лемківську родину, які пам'ятали рідний край.

Підступна хвороба забрала її від нас передчасно. Останнім її побажанням було поховати в горах Карпатах, де ходили ноги мами, в селі Черемха. Родина зустрілася з багатьма проблемами, а це перевезення праху зі США в Україну, а потім у Польщу. Тому ми виносимо щиру подяку всім тим, хто підтримував і надав допомогу в організації похорону праху, в проведенні останнього її заповіту. Це, насамперед, панам Володимирові Ардану, Петру Когутові зі Львова, Теодору Гочу та його дружині Марті зі Зиндранової, священику о. Феленчакові та іншим. Нехай Вас усіх Мати Божа візьме під свій Покров та охороняє на кожному кроці життя. Дякуємо!

Сестра Анна, Ольга Ядловська-Фучило зі Львова, Ярослава і Микола Фучило з Тернополя з родинами.

Марія ТРОЙЧАК-ХОМИШАК,
м.Тернопіль.

ЧЕКАЮ НОЧІ

Я знову чекаю ночі,
Щоби заплющити очі,
Де музика лине чарівна
І все повертається знов.
Там, біля річки Бистриці –
Матері й батька любов.
Дивлюсь я на фото
Зі старого альбому.
Згадую батька і матір свою
І світло в душі таю,
Які батьки мої молоді.
Неначе букет надій –
Тепер на дорозі моїй!
І пам'ять знову жива,
В долині біжить ріка
Клином прожитих літ.
Лишився батьківський сад –
Дивний лемківський слід!

*Мій батько Іван Хомишак (*1.01.1910) і мати Фенна з Петриків (*6.02.1908) – уродженці с. Яселко, п-т Сянік на Лемківщині. Фото 1924 р.*

Лемку! Маш бесідувати, гварити, мовити, повідати, радити, речы, ґадати.
Втовди лем будеш собом і шанувати Тя будут Люде.

Лист зо Краю

Лемківщына – Карпаты, с. Зиндранова на Дуклянщыні, 4.II.2009 р.

ВИТАМ ВАС, ЗЕМЛЯКЫ - РОДАКЫ!

Дир.(екторе) Ігоре з Родином і вшыткыма близкыма. Хоц юж початок лютого, но подзравлям іщы Новорічно. Пізно, але вибачте-даруйте. Певно задивит Вас мій лист, чого пишу?

Бо я юж старенький дідо, не хочу докучати листами Вам, молодшым. Але прагну, Ігоре подякувати і ґратулювати з выданям новой, барз цєкавой книжечкы – народны Лемківски приповідки. Добри, же каждий з нас, штоси робит, творит, што збогачує нашу культуру і ґісторию.

Од 2-го до 23 стичня нам зо женом призначили санаторіум в Горинцю-Здрою. Зимовий час єст трудний, а раз приділили по році часу

Лемківска кухня

ЯК МОЯ МАМА РОБИЛИ КЛЯҐАНИЙ СЫР

Жолудок молодого теляти розмочує-ся в воді і додає до сьвіжого коровячого (бо юж не маме овечого!) молока. Тото розмішати. Молоко – літнє, 37 стопнів тепла. Ма постояти так зо дві години, аж покля не загустне. Втовды го зас розмішати, поставити на оген і гріти до 70 стопнів. Іщы постоіт пару минут і мож юж одцыдити сыр од жентиці. Жентицю пили сами або давали худобі. А сыр ма стечы на друшляку і – смачного!

А як хцете на зиму пырний сыр, то покладте го до теплого місьця на пару днів. Він зробит ся дзюркастий і буде мав характерний запах. Втовды го барз міцно посолити, вымішати і покпасти на танір або до слоіка. Так

ПОСЬМІЙМЕ-СЯ КУСЦЬОК

(Жарты за часописом «Бесіда». - Крениця-Лігниця, 2001-2002)

Не мам коли

– Ци то правда, Ваню, же ты при ораню бесьідуєш з быками?

– Гей, правда. Але прид заран, бо гнеска не мам коли.

Я не поляк!

Сьідит лемко в корчмі, пє палюнку і запиват пивом. Сусьід зо другого столика гварит:

– А знате, пане, же алькоголь забиват каждого року до тисяча поляків?

– А што мі з того! Я не поляк, я – лемко.

Мусит пити

Лежыт пияний Ваньо при фосі. Колєга хце го двигнути, але не дає рады.

– Мусиш, Ваню, тилько пити?

– Мушу. Лем тота палюнка тримат мня на ногах.

Росне поляк

Розводит-ся лемко зо свойом бабом.

– Яку-таку мате причину? – зьвідує-ся судия.

– Ваша чест! Як засьію ярец, зыйде мі ярец, кєд посаджу компери, выроснут мі компери. Но як сплоджу лемка, вирастат мі поляк.

Замкнена певниця

– Повіч мі, Ванцю, яка ма быти певниця, жебы в ній вино вытримало якнайдовше?

– Замкнена...

Новий шолтис

– Но і як ся ти надає, Ванцю, наш новий шолтис?

– Є! Іщы-м го по терезбому не видів...

– Што повідаш!? Він так пє?

– Є-е! Він ніт, лем я.

Сьвіже повітря

– Бабы сут для мня повітрям, – гварит Ваньо.

– І певні зато ты так часто глядаш сьвіжого повітря!

Не признают-ся

– Як си мыслиш, Ваню, чом баб не выберают до парляменту?

– Бо жадна ся не признає, же ма за тридцет років.

Кепскій сон

– Снило мі ся, же-м цілу нич шкрябав по голові. Што бы то, куме, могло значити?

– Мі ся видит, же ти треба конче густого гребеня.

Бідний Ротшыльд

– Як думате, куме, што бы-сте робили, кєд были такы богаты як Ротшыльд?

– Над таком глупотом ся застановляте! Помыслийте-си, што бы робив Ротшыльд, кєд бы быв такый голий, як я.

СПРОСТУВАННЯ

У попередньому числі газети №5(66), в рубриці «Наші ювіляри – лемківські діячі в Україні», треба читати: Дмитро СОЛИНКО народився 10 листопада 1932 р. в с.Жидівське, повіт Ясло.

Просимо вибачити за помилку.

Редколегія «ДЛ»

ЛЕМКІВСКИЙ СЛОВНИК (7)

Зобрав і впорядкував Ігор ДУДА

гас, керосин – **на́фта, -ы**
гасіння – **гашы́ня** *(вапна)*
гастроном – **спожы́вчий склеп, -чо́го …пу**
гачок зал. – **погрі́бач** *(до печі)*
гачок спусковий – **ци́нґель, -ґля**
гачок - застібка – **ґа́фтка, -ы**
гачок - ручка – **кли́нок**
гвардія – **ґва́рдия, -иі**
гвинт, болт – **шру́ба, -ы**
гвинтівка – **кара́бін, ґвер, -а**

мови́ти, повіда́ти, ради́ти; речы, ґада́ти
говорити невідомо про що – **бляндá́ти, -джу, -джеш**
говорити нечітко – **шварґота́ти, -ґо́чу, -ґо́чеш**
говорити різко, грубити – **пыскува́ти, -кую, -куєш**
говорити у сні – **маруди́ти –джу, -диш**
годинник ручний – **годи́на, годи́нка, -ы; (д)зи́ґар, -ря, (д)зиґа́рок, -рка**

приповідки. Добри, же каждий з нас, штоси робит, творит, што збогачує нашу ку́льтуру і ґісторию.

Од 2-го до 23 стичня нам зо женом призначили санаторіум в Горинцю-Здрою. Зимовий час єст трудний, а раз приділили по році часу чеканя, нелегко было одмовити або змінити час. І там, од Вас з Тернополя, несподівано завитав з концертом ансамбль «Збруч». Дуже файно виступили. Я навязав з нима бесыду і оказало-ся, же они Вас знают. Барз цєкавий музика-гусьляр, ілюзійоніста і інши артисти. Просив єм Вас поздоровити. А може бы ансамбль запросити до нас на музейне сьвято «Од Русаль до Яна» (25-26 липця)? Лем маме проблємы з візами, сут і інші трудности.

Мав єм повідомліня, же сте мали медженовєвідскє спітканя-нараду-конференцию в Золочові, де ма быти поставлени памятник депортованым з Польщи. Но і, певні, были сте во Львові на Юбілєю (Лемківщини) - 20 років, што ся одбило 13-14 стичня, на Н.(овий) Рік нашого церковного календаря. До нас телефонував М. Мушинка з Пряшова, ци може дахто з Музейного Товар.(иства). Голова В. Ропецкий для нас не надав повідомліня. То нич в тім злого, бо і мы Вас не запрашали на музейне сьвято (в Зиндранові)... А то доказ, же не все себе шануємо, хоц вшытки прагнеме діяти в нашій обороні по повоєнних пережытях, выгнанях з рідной Карпатской землиці.

Витайте, здоровте од нас Вшытких Земляків і діячив Тов.(ариства) Лемківщина, почавшы од Головы Всеукр.(раінского) Товар.(иства) О. Венгриновича.

Недавно довідав єм ся, же наш знаний різбар і маляр І. Мердак юж не жиє.

Коли будете в Польщы і в рідних горах, то просиме не минати, а одвидіти нас і Музей (в Зиндранові). Желаме творчих діянь для нашой культуры і ґісториі. Пишме веце книжечок з нашого минулого і гнешнього жытя.

В листопаді быв єм во Львові пару днів, але до Тернополя бракло часу.

Най ся Вам щестит!

Ваш дідо, лемко од Дуклі –

Фецьо ҐОЧ з родином.

друшляку і – смачного!

А як хцете на зиму пырний сыр, то покладте го до теплого місьця на пару днів. Він зробит ся дзюркастий і буде мав характерний запах. Втовды го барз міцно посолити, вымішати і покласти на танір або до слоіка. Так зроблений сыр може собі стояти і рик, і веце.

Пырний сыр іли зо хлібом і маслом, до грулів (картопель). Вліті – до солодкой капусты з молоком або суровом водом. Додавали як начынку до пирогів (вареників).

БРАТЯ ПАВЕЛЧАКЫ

Розшуміли-ся лісы, плакали ялиці,
Як лемків выганяли з рідной землиці.
Острий вітер горами гнав чорны хмары,
Як лемкы рідний край свій полышали.
Воды в ярочках жалібно цюркотіли,
Як людскы слезы потічками плыли.
Хоц ты, наш ясний місьяченьку,
Осьвічуй опустілий край раненько.
Най сьвітло небесной далины
Звеселят душы предків Лемківщыни.

Отак з рідним краєм – селом Мушынком, Йосиф Павелчак бесыдує часто, а деклямувати на памят може годинами. Він найстаршый зо шестьох братів – Михал, Теодор, Митро, Василь, Ваньо і єдна сестра Марія. Тепер лишыло-ся іх четверо братів. Вшыткы ходят до лемківской церкви. А частіше, власне, Йосиф. Іщы не так давно мож го было видіти з фотоапаратом, з якым ся николи не розлучав. Мав трудне жытя. А в кого оно было легкым? Свою мову памятат добрі, а украінску – тіж добрі зна. Бесыдує з природом, а она нігда не зрадит.

Дві теми в поезиях Йосифа Павелчака – лемківска природа і Лемківска Ватра. В них, шановний чытачу, ты почуєш ніжний голос і тоньку душу Поета.

Подала Олена СУРМЯК
з Явірок, п-т Новий Санч.

гачок спусковий – **цингель, -гля**
гачок - застібка – **ґа́фтка, -ы**
гачок - ручка – **кли́нок**
гвардія – **ґва́рдия, -иі**
гвинт, болт – **шру́ба, -ы**
гвинтівка – **кара́бін, ґвер, -а**
гвинтовий – **шрубо́вий** *(різьба)*
гвоздика – **ґво́зьдік**
ґедзь – **о́вад, бонк**
геній – **ге́ніюш**
геометрія – **ґєоме́трия, -иі**
герб – **знак, герб, -у**
геть! *(звідси)* – **гет!** *(отсаль)*
гидкий, огидний – **паску́дний, плюга́вий, шкаре́дний**
гикати, ікати – **чка́ти, чка́м, чка́ш**
гинути – **гыбну́ти, -ну, -неш**
гідний – **досто́йний, су́ций**
гідростанція – **елєктро́вня, -і**
гілка – **ко́нар, -я; га́луз, -ы**
гілля хвойного дерева – **чати́на, -ы**
гільза для папіросів – **ту́тка, -ы**
гімн – **урочы́ста пісня, -той ...ні; хімн, -у**
гімназія – **ґімназия, -иі**
гіпотеза – **припущы́ня**
гірчиця – **муштáрда, -ы**
гість – **гіст, -го́сьц(т)я;**
гладити – 1. **прасува́ти, -су́ю, -су́єш**; 2. **гласка́ти, -кам, -каш**
глечик, жбан – **(д)збан, (д)збáнок, -нка**
глиба – **бри́ла, гру́да, -ы**
глибина – **глуби́на, глу́бін** *(про воду)*
глибокий – **глубо́кій**
глина для цегли – **липáрка, -ы**
глум – **кпи́ни**
глупота – **г(л)упо́та, -ы**
глухий – **глу́хій** *(людина)*
глянути – **пізри́ти, -рю, -риш**
гнилий – **згни́тий**
гніт – **я́рмо** *(політ.)*
гноївня, гноїще – **гнойови́ско**
гноїтися – **ятри́ти-ся**
гнучкий – **пружний**
говір – **говірка, бесіда, гвар, мо́ва, -ы; го́нор, -у**
говорити – **бесідува́ти, гвари́ти, каза́ти, ґочеш**
говорити різко, грубити – **пыскува́ти, -кую, -куєш**
говорити у сні – **маруди́ти –джу, -диш**
годинник ручний – **годи́на, годи́нка, -ы; (д)зи́ґар, -ря, (д)зиґáрок, -рка**
годинникар – **годи́няр, -я; (д)зигáрмістж**
годі! – **дост!**
годувати – **плека́ти, -кам, -каш**
годувальник – **корми́лец, -льця**
гойдалка – **гусьта́вка, -ы**
гойдати, колисати – **гусьта́ти, хыбота́ти, -там, -таш**
гол – **ґоль, -ля**
голий – **го́ляс; пу́цер, -ря** *(про людину)*
голландець – **голлєндéрчык**
Голландія – **Голля́ндия, -иі**
голка – **ігла; іго́лка, - ы**
голова – **леп, -у**
головним чином – **перева́жно(і), голо́вно**
головокружіння, запаморочення – **завертáня голо́вы**
голодранець – **обірвус**
голопузик – **голопу́цьок, -цька**
голосіння – **йойк, ля́мент, -у**
голосити, тужити – **йойча́ти, -чу, -чыш**
голосний – **гла́сний, -ного**
голубий, блакитний – **небе́скій**
гомілка – **бе́рце, -я**
гонець – **го́нец, гінця**
гонки – **дого́нкы**
гора скалиста – **верх, го́ра; жбыр**
гордий – **моро́вий**
горе – **біда,- ы; сму́ток, -тку**
горище – **під, поду; стрих, -у**
горілиць, навзнак – **горі́(и)знач**
горілка, самогон – **палю́(і)нка, -ы; згорі́л(в)ка; тру́нок, -нку**
горіти – **бевча́ти** *(сильно)*
горіх грецький – **воло́скій о́рих; -кого ... ха**
горішок лісовий – **ори́шок, -шка**
горло – **ґа́рло, ґарґа́ло**
горобець – **воро́бель, -ля**

Далі буде.

"Дзвони Лемківщини" -
часопис Всеукраїнського Товариства "Лемківщина"
Наша адреса:
46001, м.Тернопіль, бульв. Т.Шевченка, 21, тел. 52-29-93.
Реєстраційне свідоцтво ТР 145
Замовлення № 409. Тираж 1000
Обсяг 1 друк. арк. Друк офсетний.
ТзОВ "Терно-Граф", м.Тернопіль, вул. Текстильна, 18. Тел. 52-28-79, 52-28-97

Редактор Ігор ДУДА
Редакційна колегія:
Парасковія ТРАЧ - відповідальний секретар, *Олександр ВЕНГРИНОВИЧ* (Тернопіль), *Микола ГОРБАЛЬ* (Київ), *Степан КРИНИЦЬКИЙ* (Івано-Франківськ), *Володимир РОПЕЦЬКИЙ, Ярослав ШВЯГЛА* (Львів).
Комп'ютерний набір і верстка - *Тарас ВАШКІВ.*
Висловлені авторами думки можуть не співпадати з позицією редакційної колегії.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор публікації.
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

www.lemko.org
2010.07.06 20:31:24 +03'00'